

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 64

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Time

Emne: Dødsvarsler

Bygdelag: Den grøna btgdo

Oppskr. av: Eilert Tjensvoll

Gard: Tjensvoll

(adresse): boks 22 Bryne

G.nr. 62 Br.nr. 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. eiga røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

	SVAR
1	til 6 ukjendt her.
7	Nei
8	Nei
9	Nei
10	Ja.
11	Når presten kom talte han med den døend, sang et salmevers og utdelte så nadverden i nærvær af de pårørende.
12	Barnog andre nærståend .
13	Som regel ikkje .Men der var dei som bestemte også dette.
14	Somna, slokna og faren
15	Ved hjelp av en fjær som blev kildret med i næsen eller et speil som blev holdt foran munden.
16	Ja
17	Ja, hvis øinene var opne
18	Begge deler
19	Alle naboer
20	Det var ikkje nogen bestemt av husstanden. Hvis døden inntrådte om natten blev naboerne underrettet om morgenen efter. Med bedemannen var der forbudt med en viss sermoni.
21	Nei
22	Man opnee vinduet for frisk luft Ellers intet annet
23	Der var ingen bestemt tid. Det berode av omstendigheter
24	Det lå i sengen til det blev Budd
25	Ikkje før det kom ikisten
26	Man lå på likstrå så snart som liget var kommet i kisten hvor der var lagt halm.
27	Når sengen var tomm, efter at liget var tatt bort.
28	Nei
29	Der blev ikkje brukt annen halm end den som var i kisten
30	Så snart som liget var blit koldt og stivt, og var lettere å hantere

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

- 2 31 Der var enkelte eldre koner som kom og var behjelpelig med dette og husets folk hjalp til
- 32 Nei
- 33 Ja Håret blev greiet og skxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxt
- 34 Ja
- 35 Både og.
- 36 Ja
- 37 Nei
- 38 Sveipa
- 39 Likvar
- 40 Nei
- 41 Nei
- 42 Nei
- 43 Nei. Liksjorten blev laget ferdig hvis man var sikker på dødsfall.
- 44 Ja
- 45 Nei
- 46 Strømper men ikkje sko
- 47 Ja Hue med snipp
- 48 Nei
- 49 Nei
- 50 Nei
- 51 Ved århundreskiftet
- 52 Ja.
- 53 Ja
- 54 Nei
- 55 Ja
- 56 Nei
- 57 Nei
- 58 Begge deler
- 59 Ja
- 60 Ikkje som me kan huske nå i tiden
- 61 En snedker eller en annen nevedyktig man
- 62 Ja av sort maling (Kjørrik)
- 63 For 40 år siden
- 64 Ja Itilfelde skindød skuld der ikkje mangle luft
- 65 Halm eller halje Haljen blev laget av Rughalm og brugtes ellers til tekning av hus (bordklødning)
- 66 Fylt av hakk
- 67 Ja . Kvit
- 68 Ingenting
- 69 Nei
- 70 Ja Helst med Melleberlauv

13248

- 71 Nei
72 Nei
73 Nei
74 Ukjendt her
75 Nei
76 Enten i Buo eller på låven
77 Der blev strødd einer hvis man hadde einer på gården
78 Uten pynt
79 Ukjendt her
80 Do
81 Nei
82 Ja
83 I uthus blev loket lagt laust på for å undgå at rotter eller mus kund komme til
84 En firkant av lin
85 Ansikduk
86 Ja
87 Ja Undheim Kapell i 1920årene
88 Der er ingen forandring. Man kommer med liket til kapellet som der gjøres til Kirken
89 Ja selvfølgelig
90 Nei Arbeidet på gården foregikk som vanligt.
91 Ja . Det berode på hvem som var død. Var det en mand eller en kone kund den vare $\frac{1}{2}$ år eller så.
92 Man skulde holde sig borte frå lysteligheter og ellers far sømmelig åd.
93 Man skuld helst være klædt i sort. Bære et sort band om armen
94 Nei
95 Nei. Eg har bare haurt om en mann som bad naboen om då han begrog kona at han måtte glo ham ud ei ny ei då han sjølv hadde så mykje gråt i augo.
96 Nei
97 Nei Ingen undtatt Brendevin
98 Begravelses dagen skuld som regel være 1 uke etter dødsdagen
99 Likfærd
100 Ja. Enten kolkkeren eller en anden som var god til å synge gik foran kisten og song ei gravsalma. Var der manne i likferden og der var små hus, kund kikkisten settes på tunet Ellers ikkje
101 Nei. Låket blev som regel lagt på umiddelbart før den blev båret ut
102 Nei
103 Ukjendt her.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

- 104 Ukjendt her
- 105 Likeså
- 106 Likeså
- 107 Likeså
- 108 Likeså
- 109 Likeså
- 110 Likeså
- 111 Ukjendt
- 112 Nei
- 113 Liksalmer skuld synges sørgelig seint
- 114 Nei. Det er yders skjelden presten kommer til hjemmet før gravferden. Han komme heller med hjem hvis han kan
- 115 For 30 år siden
- 116 En eller annen Gudfrygtig mand talte gjerne i stedet for presten
- 117 Man fik gjerne en dram ved ankomsten til begravelsen
- 118 Kjøgemesteren bød den som vilde ha en dram Brehdevin
- 119 De nærmestståend slektninger og venner
- 120 Nei
- 121 Se nr 119
- 122 Med fotenden først
- 123 Ukjendt her
- 124 Nei. Men eg kjenner til en mand som var så tjokk og stor at han ikkje kunne bæres ut gjennom døren. Her blev vinduet tatt ut og kisten kom ut denne vei.
- 125 Ja utenfor døren
- 126 Nei Den blev satt direkt på kjerren eller sleden.
- 127 Nei
- 128 Ja. Men det var bare dei som skulle være hjemme å stelle med maten til folkene kom tilbake fra kjerken
- 129 Nei Alle samen undtatt barn fulgte med til Kirken.
- 130 Ukjendt her
- 131 Nei den er gammel her.
- 132 Ja Når man paserte huser hvor der bode nogen som vilde vise avdøde ære var der strød enten med Einer eller melleberlauv
- 133 Æreporter er ukjendt her
- 134 Ja De fleste flagstennger kom for ca 30 år siden
- 135 Alle de som vil vise vedkommende ære.
- 136 Ja
- 137 Efter som dei såg dei kom attende
- 138 Nei. Det er omvendt Før fagte man hele dagen
- 139 Nei
- 140 På Jæren brukes ikkje båt
- 141

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

5

- 140 Nei
- 141 Ingen båter på Jæren
- 142 Nei
- 143 Nei .Kisten førtes med kjøreredskap
- 144 Nei
- 145 Underlag bruktes ikkje
- 146 Nei. ~~Bxxxxzzzxxxxxxxgxxx~~
- 147 Nei
- 148 Nei i skrittgang
- 149 Ja. Men der var ingen kappkjøring
- 150 En av naboerne.Helst den som hadde den raskeste hest
- 151 Ja
- 152 Nei
- 153 Der hvor der ikkje var framkommelig med kjærre bruktes slæde.
- 154 Nei
- 155 Nei
- 156 De som var bærere. Kisten sattes på jorden
- 157 Nei
- 158 ?
- 159 De samme som bar det ut frå heimen
- 160 Nei
- 161 Ja
- 162 Nei.Den bares rett til Graven. Nu bæres den inn i kirken
- 163 Nei
- 164 Ja
- 165 Nei
- 166 Der blev ringt efter jordfestelsen Ikkje etter jordjevningen
- 167 Da bygden overtok kirken i 1815 vart der ansatt kirkeverge
Denne kkyrkjetenaren har siden gjort gravingen
- 168 Nei det er bara Gravaren.
- 169 Det veit eg ikkje.Antagelig måtte man besørge dette sjølv
- 170 Det var dei som bar liket som besørget gjorde dette
mens likfylje såg på.
- 171 Her har vist aldrig vært foretat jordfestning uten prest
- 172 At den døde skuld her hvilt til oppstandelsens dag
- 173 Nei.
- 174 Graven blev satt op med torv på siderne. Graven grodde så til
og et trøkors Gravstøtte kom siden
- 175 Nei. Enhvær pynter graven når det passer for dem
- 176 Ja
- 177 Nei.Den vart løftet over gjerdet
- 178 Nei
- 179 I et av hjørnene

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

- 6
- 180 På same måte som døypte barn
- 181 Nei. Har aldrig høyrte om det
- 182 Likfærd eller begravelse
- 183 Fast bedemann
- 184 Ja . I begravelser var bedne Grannelaget
- 185 Nei. men som regel stav.
- 186 Han måtte være høflig. Erinde måtte ikkje utførast ute på tunet eller andre steder end i stuen . Traf han vedkommende utenfor måtte han be dem være så venlige og komme ind i huset
- 187 Skal hilse frå N.N. og be om at så mange som kunne måtte vera så snille og komma til likfreda til N.N.
- 188 Nei
- 189 Der det var lang veier eller til dei i byen
- 190 Bere ein dag.
- 191 2 Mad før man reiste til kirken og middagsmad ved tilbakekomsten fra kirken med kaffe etterpå
- 192 Nei
- 193 Nei
194. Ja . Dei hadde kokka og loftskona
- 195 Nei
- 196 Dei hadde den med seg. Men melkejenterne kommed melk kvelden før begravelsen. Melken skulde være til grauten
- 197 Ukjendt
- 198 Likeså
- 199 Ja. Smøret skulde enten være i form som var utskåren på innsiden slik at roserne kunne vise. Eller det var oppsatt som pig og var då pynta med et eller annet redskap
- 200 Nei
- 201 Det var minimalt En dram før avreisen til kyrkjen og ein ved hjemreisen
- 202 Nei
- 204 Nei. Der er både senning og krans
- 205 Ja. Det er først i dei seinare åri kransarne komtil og nu overdirves dette desverre
- 206 Om sommeren når der var overflod av markblomster blev desse brukt
- 207 Ja for ca 40 år sian.
- 208 Kransene blir pålagt i kirken og følger med i graven
209. De blir liggende på graven til dei er visnet eller til graven blir oppsatt med gravsted

- 210 Nu består bevertningen bare av kaffe og smørebrød
Ingen alkohol
- 211 Ja.Hvis ikkje forholdene i heimen tillater dette.
- 212 For ca 70 år sidan